

PWYP Norge er den norske avdelingen i globalt nettverk som består av over 800 organisasjoner fra over 70 land. Vi arbeider for finansiell åpenhet i utvinningsindustrien for å finansiere en bærekraftig utvikling.

Til: Olje og Energidepartementet (OED)
Fra: PWYP Norge
Re: **Høringsinnspill om norsk "mainstreaming" av EITI og ny EITI-bestemmelse i petroleumsforskriften § 50b. Med merknader.**

Høringsinnspillet er lastet opp på nettsiden:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing----ny-bestemmelse-i-petroleumsforskriften-om-rapportering-av-mottatte-betalinger.-opphevelse-av-forskrift-om-rapportering-og-avstemming-av-pengestrommer-fra-petroleumsvirksomheten-eiti-forskriften/id2588754/>

Deres ref.: 17/2176

Vår ref.: 2000/18

Dato: 15.03.2018

1. PWYP NORGES ERFARING MED EITI	2
2. FORMÅLET MED EITI PROSESSEN	2
3. FORMÅLET MED FORENKLING ("MAINSTREAMING")	3
4. HOVEDPOENG	6
5. HVORFOR ER DET VIKTIG AT DET ER "BETALTE SKATTER"?	7

OED har sendt ut på høring et forslag til en ny bestemmelse i petroleumsforskriften om rapportering av mottatte betalinger¹. OED foreslår å oppheve forskrift om rapportering og avstemming av pengestrømmer fra petroleumsvirksomheten (EITI-forskriften).

Formålet med forslaget er å forenkle gjennomføringen av Extractive Industries Transparency Initiative (EITI).

PWYP Norge støtter prinsippet om forenkling, men har merknader til hvordan forslaget er tenkt gjennomført og foreslår en liten justering.

---

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing----ny-bestemmelse-i-petroleumsforskriften-om-rapportering-av-mottatte-betalinger.-opphevelse-av-forskrift-om-rapportering-og-avstemming-av-pengestrommer-fra-petroleumsvirksomheten-eiti-forskriften/id2588754/>

1. PWYP Norges erfaring med EITI

PWYP Norge har fulgt prosessen og bidratt helt siden 2006. Til den første EITI-konferansen som ble avholdt i Oslo i 2006, sikret vi sivilsamfunnsdeltakelse fra Sør og avholdte det første internasjonale sivilsamfunnsmøtet hvor åpenhetskrav ble diskutert. Vi krevde at norske myndigheter skulle innføre EITI og støttet opp om at EITI-sekretariatet kunne være lokalisert i Oslo.

PWYP Norge har ti års erfaring med prosessen, åpenhetskravene og aktørene. Vi har samarbeidet særlig tett med sivilsamfunnsorganisasjoner i Norge. I samarbeid med våre tyve tilsluttede organisasjoner har vi utviklet posisjonsnotater, innspill og hatt verv i interessentgruppa i Norge.

2. Formålet med EITI prosessen

En EITI-prosess er en nasjonal prosess for åpenhet om pengestrømmer fra naturressurser for å sikre en ansvarlig forvaltning som kan komme hele landet til gode. Mange land har ikke tilstrekkelig åpenhet og kontroll med pengestrømmer, og initiativet ble etablert i fravær av tilstrekkelig internasjonalt regelverk for åpenhet. EITI-prosessen gjennomføres som et trepartssamarbeid mellom myndigheter (representanter fra Olje- og energidepartementet), olje- og gruveselskaper (og deres interesseorganisasjoner) og sivilsamfunnsorganisasjoner.

Hensikten med EITI-prosessen er å ansvarliggjøre myndighetene i et land og oppnå åpenhet om skatteinnbetalinger, samt andre åpenhetskrav som er kommet til i EITI.

Et av formålene med EITI er å offentliggjøre pålitelig informasjon om *innbetalte skatter* i et land. EITI har som formål å vise at *skattebetalingene som selskapene mener er betalt, faktisk er mottatt hos myndighetene*. I Norge har dette blitt nedfelt i petroleumsloven §10-18 om forskrift om opplysningsplikt til å rapportere *innbetalinger* av definerte pengestrømmer som petroleumsskatt, CO2-avgift, arealavgift og NOx-avgift. Det betyr at EITI i Norge ikke er frivillig, men *pliktig*.

Det uttalte norske formålet har vært å være et eksempel til etterfølgelse for andre land.

Norge har siden 2007, altså i åtte år, produsert årlige EITI-rapport som har sammenstilt til sammen 2468 mrd. NOK i skatteinnbetalinger fra selskapene med de skattebetalingene myndighetene har registrert mottatt.

Norge ble godkjent som et implementerende land i Extractive Industries Transparency Initiative (EITI) i 2009 gjennom vedtakelse av forskrift 26. juni 2009 nr. 852 om rapportering og avstemming av pengestrømmer fra petroleumsvirksomheten.

Norge, ved OED, har nå søkt om å forenkle EITI gjennom "mainstreaming".

3. Formålet med forenkling ("mainstreaming")

Forenkling, eller det EITI omtaler som "mainstreaming", innebærer å bruke eksisterende norske informasjonskanaler og kontrollmekanismer slik at informasjonen som tidligere fremkom i en EITI-rapportering blir ivaretatt. I en EITI-rapport fremkommer både rapporterte skatteinnbetalinger fra selskaper, registrert mottak av skatteinnbetalinger hos myndigheter, og en avstemming av disse for å kontrollere korrektheten i informasjonen.

«Mainstreaming» betyr at vi viderefører opplysningskravet, men fjerner EITI og revisjonsselskapet som mellomledd og erstatter disse mellomleddene med regulære norske standardsystemer. Hensikten er å gi offentligheten innsyn i betalte skatter, slik at offentligheten har en mulighet for uavhengig kontroll og avstemming av skatteinnbetalinger.

Det er fortsatt mange deler av forvaltningen i Norge der det fremdeles er manglende åpenhet, samtidig som nye krav fra EITI fremdeles ikke er på plass i Norge.

Sivilsamfunnet har gjennom flere år presentert en rekke forslag som skal bidra til mer åpenhet, men som ikke er ønsket av de andre partene i trepartssamarbeidet. Blant annet har PWYP Norge støttet opp om et krav som sier at alle EITIs 51 medlemsland skal innføre eierskapsregister innen 2020. Det betyr at Norge innen 2020 må ha innført et eierskapsregister hvor alle "reelle rettighetshavere" eller "egentlige eiere" fremkommer i et åpent og søkbart register.

Norge har ikke oppfylt dette kravet. Vi forutsetter at OED som koordinerende departement oppfyller EITI-standarden og vil sørge for eierskapsregister for petroleumssektoren, tross i en mainstreaming.

Høringsbrevet omtaler ikke eierskapsregister eller hvordan Norge vil oppfylle kravet. OED må informere om hvor bestemmelsen vil bli tatt inn og hvordan eierskapsregisteret er tenkt utformet.

På tross av flere års arbeid har det ikke vært mulig å oppnå konsensus om åpenhetskrav mellom partene. PWYP Norge mener derfor at en norsk løsning er å "mainstreame" EITI, altså bruke eksisterende norske kontrollmekanismer og institusjoner for å tilfredsstille EITI-formålet. «Mainstreaming» må imidlertid da tilfredsstille endel minimumskrav, noe som blant annet innebærer at både selskapenes rapportering av innbetalte skatter og myndighetenes rapportering av mottatte skatter må gjenfinnes i standardkanaler for informasjon fra henholdsvis selskaper og myndigheter. På tidspunktet for høringen mangler det informasjonskanal fra selskapene i når det gjelder innbetaling av skatter i den foreslåtte prosessen for mainstreaming. PWYP Norge mener at den eneste naturlige informasjonskanalen for innbetalinger av skatter fra selskapene er i note til det norske finansregnskapet.

Vi oppfatter at det er enighet i trepartssamarbeidet om at Norge bør "mainstreame". Imidlertid er det stor avstand mellom partene i trepartssamarbeidet om måten en slik forenkling skal skje på.

En mainstreaming handler om å benytte eksisterende norske standardsystemer.

PWYP Norges poeng er at rapporteringen ikke må forringes når mellomleddene fjernes.

I Norge bruker selskaper sine årsregnskaper for å offentliggjøre pålitelige tall. Selskaper har ingen andre kanaler som brukere lett har tilgang til, og sivilsamfunnsorganisasjonene satte som minimumskrav for å støtte OEDs søknad til

EITI-styret om forenkling fra OED at betalt skatt må tas inn som en note i regnskapet til selskapene, for eksempel i skattenoten.

Dette var et krav som OED og oljebransjen, av ukjente grunner, ikke kunne slutte seg til. Det er underveis i prosessen med «mainstreaming» og heller ikke i høringen redegjort for *hvorfor* man er imot slik rapportering i note til selskapenes regnskaper. PWYP Norge og andre er derfor ikke har blitt presentert med noen god begrunnelse for hvorfor slik rapportering ikke kan foretas.

Søknaden om mainstreaming ble sendt fra OED, og akseptert av EITI-sekretariatet og EITI-styret, *uten sivilsamfunnsorganisasjonenes støtte.*

Sivilsamfunnsorganisasjonene mener at en prosess om åpenhet om skattebetalinger innebærer at det må være et samsvar mellom *betalt skatt, det som er gått ut av konto hos selskapet*, med det som er gått inn på konto hos myndighetene. Det bør også være samsvar mellom betalt skatt i EITI-mainstreaming og betalt skatt etter land-for-land rapportering.

Det er imidlertid nødvendig å påpeke at dette er to helt ulike rapporteringer. EITI-rapportering handler om rapportering av innbetaling av skatter fra utvinningsindustri og inkluderer *alle* selskaper som betaler slike skatter. Land-for-land rapporteringen er innbetaling av skatter fra selskaper i et definert sett av selskaper innen visse industrier og over en viss materialitetsgrense. Allerede idag er det forskjell mellom definisjonen av selskaper som rapporterer etter EITI-forskriften og de som rapporterer land-for-land. Nasjonale selskaper og materialitetsgrensen medfører automatisk at det er forskjell i de to populasjonene, noe som betyr at mange selskaper som har rapportert til EITI ikke vil rapportere land-for-land.

Det vesentlige med en noteopplysning i egen note eller skattenote i regnskapene til de selskapene som omfattes av EITI-definisjonen, er at det er mulig for allmennheten å sjekke at det opplysninger selskaper gir om innbetalinger av skatter stemmer overens med det som myndighetene i sin kanal opplyser om er mottatt fra selskapet(-ene). Dette

er vesentlig både i en norsk sammenheng, men også når man ser på ett av hovedformålene med EITI, som var å være et foregangsland for andre land når det gjaldt åpenhet om utvinnings-selskaper.

Kort oppsummert:

- Selskaper som kun har selskaper i Norge, vil ikke rapportere betalt skatt, med mindre de blir pålagt å rapportere betalt skatt. OED kan ikke lene seg på utvidet land-for-land rapportering (ULLR) da antallet rapporteringspliktige selskaper vil være forskjellig.
- Selskaper som faller under materialitetsgrensen, vil ikke rapportere betalt skatt, med mindre de blir pålagt å rapportere betalt skatt. OED kan heller ikke her lene seg på ULLR da antallet rapporteringspliktige selskaper vil være forskjellig.

Etter høringsforslaget «mainstreaming» vil det ikke lenger være mulig til å sammenstille rapporterte skatter *fra selskapene* med mottatte skatter rapportert fra myndighetene.

Det er et paradoks at en prosess som handler om åpenhet om betalte skatter, motsetter seg åpenhet om betalte skatter.

4. Hovedpoeng

I en norsk mainstreaming av EITI krever vi at det er **reviderte** og revisorgodkjente **regnskapstall** som ligger til grunn for tallene som formidles til offentligheten. Det er fordi slike tall er pålitelig og transparente. Opplysninger om skattebetalinger tidligere inntatt i EITI-rapporten, må gjenfinnes i selskapenes regnskaper. Dette er særlig viktig i Norge, som har som uttalt målsetting å gå foran som et godt eksempel for andre land. Det er tilstrekkelig at betalt skatt i året inntas som ETT tall i noteopplysning om skatter, dvs. at det ikke er behov for betalte skatter splittet ned på skattearter (det gjøres i EITI-rapporten).

Kravet om at det skal være reviderte og revisorgodkjente regnskapstall som ligger til grunn for tall publisert til offentligheten medfører *ikke* at PWYP Norge eller sivilsamfunn forøvrig krever at det skal foretas ekstra revidering av betalte skatter, *kun*

at informasjon om betalte skatter skal inngå i selskapets finansregnskap og ikke i en egen rapport uten kobling til selskapets regnskap.

5. Hvorfor er det viktig at det er "betalte skatter"?

Opplysning om betalte skatter i skattenoten for EITI-mainstreaming formål må ikke forveksles med kravet om at skatter bør rapporteres som betalbar skatt 1.1, årets betalbare skatt i resultatregnskapet og betalbar skatt 31.12 i forbindelse med utvidet land-for-land rapportering. Det er der snakk om en egen noteopplysning med utvidede opplysninger som gjør at skatter i det reviderte regnskapet henger sammen med land-for-land rapporteringen av betalte skatter.

Ut fra forslaget til høring vil EITI følge petroleumsloven §10-18, og ny §50b i petroleumsforskriften, samt regnskapslovens krav om noteopplysning om skatter. Vi mener det bør gjennomføres en endring i ny § 50b om betalt skatt i alle land med EITI-mainstreaming. Det er tilstrekkelig å innta i ny §50b følgende bestemmelse:

«Selskap som er rettighetshaver og som rapporterer innbetalte skatter etter ovenstående bestemmelse skal i tillegg innta betalte skatter i noter til finansregnskapet, jfr regnskapsloven § 7-1, 4. ledd, §7-33 og §7-23.»

Henvisningen til §7-33 om betingede utfall skyldes at innbetalte skatter er betinget av endelig ilignet skatt for selskapet. For andre selskaper utgjør dette normalt ikke en problemstilling, men petroleumsskatter blir endret så vidt ofte for så mange selskaper at man må anse innbetalingen som et betinget utfall.

Hensikten er å gi offentligheten innsyn i betalte skatter, slik at offentligheten har en mulighet for uavhengig kontroll av skatteinnbetalinger. Norge kan ved en slik standardisert note gå foran som et eksempel til etterfølgelse for andre land som kan bidra til utviklingseffekter som forenkling, effektivisering og kostnadsbesparelser – i tillegg til informasjon i det offentlige rom. Dette er med å oppfylle ett av hovedformålene med at Norge implementerte EITI.

Vesentlighetsgrensen er lavere for revisjon av skatter enn for revisjon av bedriftens/konsernets øvrige opplysninger, og det går derfor ikke an å si at revisor ikke reviderer betalte skatter. De opplysningene som ligger inne i skattenoten i dag er skatteopplysninger basert på accrual-prinsippet. Det eneste som trengs å endres er at det i forbindelse med EITI-mainstreaming opplyses i skattenoten betalt skatt i land hvor EITI-mainstreaming er gjennomført. Dette er helt avgjørende for at man skal ha tillit til EITI-mainstreaming og selskapenes rapporterte tall i Norge, og ikke minst i andre land.

Tilnærmet alle selskaper bokfører etter accrual-prinsippet i resultatregnskapet med motkonto kredit ulike skattegjeldskonti i balansen. Når skatter betales, bokføres kredit bank og de ulike skattegjeldskonti i balansen debiteres. Det er derfor enkelt for de ulike selskaper å organisere sine skattebetalinger slik at man kan hente betalte skatter direkte ut av debiteringer på skattegjeldskontiene i balansen. Eventuelle tilbakebetalinger av skatt er så få at disse er enkle å holde oversikt over, da de også normalt utgjør forskjellen mellom endelig ilignet skatt for foregående år og innbetalt for foregående år. De selskaper som ikke allerede gjør dette, bør vurdere å gjøre det fordi det gjør innsikt i betalinger til myndigheter vesentlig enklere og vil gjøre til at det ikke vil være noen forskjell mellom EITI-mainstreaming for enkeltland og skatter som rapporteres for enkeltland i den utvidede land-for-land rapporteringen globalt.

Det er kun ett tall som utgjør betalt skatt for et selskap til et land det enkelte år. Dette tallet må derfor fremkomme på et sted der alle har tilgang til det, og PWYP Norge har foreslått at det skjer i skattenoten til selskapene. Alle andre steder enn skattenoten vil være mindre transparent og mindre tilgjengelig.

Med vennlig hilsen,

Mona Thowsen
Generalsekretær,
PWYP Norge